

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 1/2 — kr.
Félévre . . . . . 5 " — "
Negyedévre . . . . . 2 " 50 "
Egy hónapra . . . . . 1 " — "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Negy hasábon petit sorát 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többzetű hirdetések alkú szerint jutányos aron vétetnek fel. Bélyeg-díj minden külön bejelölésért 30 kr.

Urak bankettje.

Debreczen, márczius 22.

Habemus papan! Azaz hogy megszületett a városi hivatalos ünneplés! A tegnapi teljes tanácsülés megtette a maga indítványát a 48-as események ötvenedik évfordulójának megünneplésére. Pokoli taktikával volt ez a két törvényhatósági közgyűlés itt Debreczenben rendezve. Hogy valamiképen valamelyik bus magyar indítványozó veszedelmes helyzetbe ne hozza a főispánt, egyszerűen márczius 15-ike után rendeztetni mind a kettőt. De ezen immár túl vagyunk, valamint az országgyűlés is átjártotta már az áprilisi törvényjavaslatot az ellenzék szóáradatán s csakis a feliratnak preferencia-licítációját tartja még egy egész ország kacagása között: el kell tehát készülnie lennünk, hogy április 11-ike még esetleg április 11-ike előtt nemzeti ünnepé lesz; eszerint kell tehát vele bánnunk. Mig javaslat, addig magunk is kacagunk felette, de ha törvény: engedelmeskedünk, ha nem is lelkesedünk iránta.

Tehát a város április 11-ikén fog ünnepelni. És mivel? Oh, ez csak a pompás! Olvassák csak, s különösen olvasd te, jó debreczeni nép és polgár-

ság! Micsoda jó indulat és micsoda tapintatosság! Hogy valamiképen meg ne zavarja a dupla ünneplés lelked harmóniáját, amelyet a saját jó érzésed sugallatából immár lezajlott márczius 15-iki ünneplésed benned alkotott s — vagy taláne az első ok? — valamiképen meg ne zavarad a fekete-sárga ünnep rendezőinek lelki gyönyörűségét azzal, hogy te nemcsak azért áldod a sorsot, mert volt egy király, aki szentesített és megesküdött egy alkotmányra csak azért, hogy legyen mit megszegni, hanem azért is, mert akadtak ugyanakkor férfiak, akik készek voltak ezt az alkotmányt az esküt tett királyljal és környezetével szemben még vérük és életük árán is megtartani és megvédelmezni; de akiktől ez az új törvény még csak megemlékezni sem tartja érdemesnek; szóval hogy a törvényhez méltó legyen az általa statuált ünnep is, azaz egyik se fakadt legyen a nép lelkének igazi sugallatából: a debreczeni ünneplésből kihagyják a népet.

Avagy mit jelent egyebet az, hogy április 11-ikén, mint törvényes nemzeti ünnep a törvényhatóság disz közgyűlést tart s a törvényhatóság tagjai bankettre gyűlnek össze? Vajjon elég-e a népnek az, hogy a városhaza nagy ta-

nácstermében Komlóssy Arthur főjegyző beszédet fog mondani, vajjon eljut-e az a beszéd a nép füléhez? Alig hisszük. Már pedig, ha egyszer nemzeti ünnep, — akar hogyan is jutott ez a dupla április 1-seje (kutya egye máját!) ehhez a szép és diszes nevezethez — már csak a nemzetnek, a népnek is van köze hozzá és az is érdemes rá, hogy megmagyarázzák neki ennek az ünnepnek a jelentőségét, mert bizony, ha ki nyomatják és szétosztatják is, az csak eső után köpönyeg leszen; igaz azonban, amint ezt a városi tanács kontemplálja, sohasem lesz abból semmi egyéb, mint önünnepeletetés.

Milyen szép is lesz majd, ha vonulnak fel a törvényhatóság tagjai a diszbankettre, a szociálista hangulatu nép pedig majd ujjal mutat rájuk:

Nagyot iszik a hazáért
S felsivít,
Csakhogy egyszer tenne is már
Valamit!

Azaz pardon, tesz! kiviszi a könyvező oroszánt a temetőbe, hogy ne lássuk mindennap és helyére állít egy fogpiszkáló obeliszket!

— Gratulálunk!

Kohányi Gyula.

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

ÖTVEN ÉV UTÁN.

(Szavalt: **Bielek Aladár**, az eperjesi kollégium márcz. 15-iki félszázados emlékünnepe.)

Nehéz időknék forrongása zendül
Valami úgy zug távol s közel!
Mégdobban a szív titkos sejtelenből . . .
Mi az? . . . Ha kérdem, senki sem felel.
Tompán morajlik, majd süvöltve kel fel,
Föl-főlczikázik s felleget kavar,
Mint akkor! Nos ma — szebb jövőd hitével
Oly rendületlen állsz-e még magyar!?

Szól-e világra őserőd hatalma,
Mint akkor szólott, e dicső napon?
A nagy időkből visszazug a dal ma
Nebet riasztó csoda hangokon;
S márcziusodnak büszke idusára
Megifjule a régi ideál?
Egyszer volt a magyarnak ilyen álma
Oh hiszen annak ötven éve már!

Isteni nap! A teremés csodája
Naiunk mutatta legszebb remekét:
Hogy lesz nappallá a rab éjszakája
És tündöklő a gyásztakarta ég;
Es a gomolygó bus felhőt egyszerre
A hajnalözön hogy hasítja át . . .
Oh a nagy Isten boldog szép szerelme
Egyszer mutatta meg nekünk magát!

Egy szent örömben ott az ur s a szolgálta
Egymást ölelve fölsir boldogan;

Nemes, paraszt nincs többé: összeorrva.
Azt érzi, hogy csak egy hazája van;
S e drága földön milliók magyarja
Egyetlenegy nagy örvendő család,
Es annyi testvér mind csak azt akarja:
Szabadda tenni ezt az egy hazát.

Oh szép idő! Meg tudnám énekelni,
De fáj e nagy mult, fáj most én nekem!
A gyöngyöt is a kagyló sebe termi
Ugy fáj e seb; de szólj csak én nekem:
Haikán borongjon hangod méla árja,
Ringass el — ugy is alom volt csupán . . .
Oh boldog alom, népem ifju álma,
Emlékezem rád ötven év után.

Nyugat felől a zugó szél megindul,
Felhő gyülekszik, zeng a zivatar,
Titkos morajja fölraz álmaimból
Oh merre indul-z tévelygő magyar!?
Van-e a kornak biztató iránya,
Hogy fogva tart az uttalan vadon?
Tárogatóid büszke harsogása
Elvész a messze kéklő ormokon.

A nap hanyatlik, egyre nő az árnyék,
Tavas reménye elsötétedik . . .
Dus alkonyán az emlék mire vár még?
Szép holdvilága elfogy reggelig.
Tarlott meződet friss harmat takarja,
Miért bolyongsz a horpadt sirokon?
Mas szózat int már új idők magyarja,
Idogen nekem, veled tán fokon?

Uj ünneped lesz, áldozatra készülj,
Szenteld meg azt — tán jobb sorsod leszen.

Ugy is haladhatsz, bárha nem vitézül,
Élsz elfeledve, engedelmesen,
Uj ünnepedhez kész immár az oltár
Tán ott erősebb Isten lesz veled.
De eltagadd, hogy e napon mi voltál! . . .
Az új kor int — feledj, magyar, feledj! . . .

Feledj, ha tudsz, ha ezt lehet feledni,
Ha boldogit uj bálvány-istened . . .
Vagy tudnád még a nagy eszmét követni? . . .
Ugy ez a nap lesz igaz ünneped.
Még egyszer — élni, vagy meghalni érte
Ha lesz hited, ugy tenni lesz erőd.
Föl hát! a magyarok nagy Istenére
Esküdj fel ugy, mint ötven év előtt!

Csengey Gusztáv.

Székelyországi históriák.

— A „Debreczen” eredeti tárczája —

Csorja Ferke.

— Elbeszélés, —

Irta: **Vántsá György.**

Árkos község jómódu székely lakóinál
még most is, ebben a fránya módos világban,
meg van az a régi jó szokás, hogy a téli
sötét éne a falu leányai és legényei
„fonóba” járva, vidám dalolás, fűrgő munka
között töltik el az időt. A fenti históriát is,
amit elmondandó vagyok, ott hallam, a mi
ilyeténképen történék meg akkor, a mikor az
idejét nem tudom megmondani, ha „guzsba
csavarintának se, nem biz' én, e elfeledém.
Vigan vannak az alvégen, a G ö d r i

BELFÖLD.

A legszebb koszoru. Virág fedi a nagy ember sírját. A márczius hőse, a márczius halottja, Kossuth Lajos a magyar nép lelkének fene. Minden érzés, ami a magyar ember szívében sir vagy örül, ott ragyog Kossuth Lajos egyéniségében, alkotásaiban, élettörténetében. Beszédei, levelei, írásai, eszméi, törekvései szabadság és függetlenség, honszerelm és hazafias kesergés, a véres győzelmek és az elvesztett ország, vágy és ábránd egy boldogabb jövőért, mind ott fekszik a kő sírban, a temetőben. Fölötte a remény viraszt s hervadhatatlan koszorukat adoz a nemzet emez oltárán a kegyelet. — Mindennap meglátogatják ezt a sirt a magyarok, egyesek és ezrek zárandokolnak ide. Az emlékezet a halál gyászos napján forróbb iránta s a kora tavasz illatos virágait fűzi hervadhatatlan babérlevelekhez. A koszorúk között, amelyek ma a kőalapon nyugosznak, van egy, melyre ez vágyon írva:

Kossuth Lajos emlékeztetére
A szabadságért a magyarokok,
A horvátok.

A ki letette, az öreg Csincsek Flórián, honvéd volt 48-ban, most horvátországi országgyűlési képviselő. Tarsai megbízásából tette ezt a sirt a széles, fekete pántlikára ama szép szavakat. A temető békéjében alakozunk az igazsággal. Szenvedély és gyűlölet elmaradtak, feltékenység és armány nem lépnek e szent helyre. Való tény, hogy 1848-ban és 49-ben horvátok és magyarok egymás ellen harcoltak. Nem mi támadtuk meg Horvátországot. Az a szabadság pedig, melyet Kossuth Lajos most ötven éve törvénybe iktatott s a melynek zászlóit körül hordozta, az szabadtotta fel a horvát jobbagyot is. Mondja meg akarmelyik horvát, mely jogát vagy szabadságát vette el hazájának a 48. törvény és a magyar szabadság? Ami szabadsága van, a magyarok küzdöttek ki maguknak és nekik. Ezért illeti meg Kossuth Lajos a horvátok koszorúja. Mennyivel szebb a testvéri szeretet gyásza, mint az ellenséges indulat lángja. A Zagrabbun elégetett magyar zászló hamvait elfödi a fekete szalag Kossuth Lajos sírján és kiengeszteli a béke koszorúja.

(minden y-on nélkül, pediglen nemes ember volt minden pereputyja) uram haza tájéka hangos a vidám daltól és pajzán jókedvtől. »Hezzajok« került ma »öster« a fonó. Tele van a b e l s ő h á z a falu legszebb lányával és legdelcezebb legényével.

A leányok vidáman »eregetik« a sebesen pergő orsón a hajszál vékonyága len és kender fonalat, a legények meg dalolva lesik azt a perczet, melyben a sebesen pergő orsó a lány kezéből kiesik. Az így megszökött orsót aki hatalmába keritheti, arra nagy jutalom vár. Csókot kap ertette a tulajdonostól, mert ez a váltása. Hej! hogy is »t ö r i k e« magukat a legények egy-egy megszökött orsó után.

A vidám dal, mintha kette vágta volna, cinemult és az egész társaság tekintete a felnyitott ajtóra »erányult«, melyen mostan köszöntött be Tartódi István uram, a kit a háza maga előtt tuszkolt befelé.

Adjon az Úr Isten esés jó östet, hugaim és ecsém!

Hozta Isten! kiálták mindannyian. Magam is igyekezém, mert hát gondolám, hogy nagy s z ű k s é g leszen itt ma réam.

Kerüljön hát bennebb édes István bátya és telepedjek le arra a kanapéra, szól a ház nagy leánya, Maresa és karinczájával megtörlé, a mint illik, a k a n a p é n kinált helyet.

S z ű v e s e n l á t t o k e h é ? — kérdé István bá'

Hogy ne! felelék mindannyian. Eszre is vevém, mert nem az ajtó megé, hanem a kanapéra ültete a Maresa.

A kiegyezés. Az osztrák miniszterek, kik vasnap reggel érkeztek Budapestre, d. u. már vissza is utartak Bécsbe. Mindössze 2 órán át tanácskoztak magyar kollegáikkal. E tanácskozások a miniszterelnöki palotában tartottak d. e. 10—11-g. Az osztrák kormány tagjai közül itt voltak Thun miniszterelnök dr. Baerenreither keresk. és dr. Kaizl pénzügyi miniszterek. A magyar kormány tagja részéről Bánffy, Dániel, Luvács és Darányi Ignác vettek részt. A tanácskozások fő tárgyat a kiegyezési kérdések alkották. Nevezetesen a kiegyezési javaslatok a két állam törvényhozása elé való egyidejűleges beterjesztésének a módjait. Ezenkívül a delegációk megválasztásának ügyében is megállapodtak. — Minthogy a két kormány közt már előzőleg írásbeli tárgyalások folytak, melyeknek rendjén a főbb kérdések elintéződtek, a tegnapi szóbeli tárgyalásoknak inkább csak formális jellege volt. A megállapodások három pontra nézve jöttek létre. A junktim elejtése, vagyis arra, hogy a kiegyezési javaslatok a kvótára vonatkozó megállapodás nélkül terjesztetnek be; továbbá a kvóta-deputációknak mindkét részről való megválasztására; végül a delegációk megválasztására és összehívására. A kiegyezési javaslatok beterjesztésének határidejét pontosan meg sem állapíthatták, mert meg nem lehet tudni, hogy a tegnapi összeült osztrák reichsrathban mikor tisztázódik a helyzet legalább annyira, hogy a javaslatok beterjesztésének. Az alakulási formások befolyását mindenesetre meg kell várni. — Azonban az osztrák politikai viszonyok olyanok, hogy egyáltalán nem nyújtanak ilyet képet arra nézve, mi várható a legközelebbi jövőben. Annyi bizonyos, hogy az új osztrák kormány igen nehéz a helyzete, mert az obstrukció újra lenyeget, s alkalmasint már az alakulás rendjén kitör. Mindazonáltal azt hiszik, hogy a kiegyezési javaslatok meg a husvetei ünnepek előtt mindkét parlamentben beterjeszhetők lesznek. Hogy azután a javaslatok tárgyalásánál miképen birkózhattik meg a Thun-kabinet az ellenzékkel, ez olyan kérdés a melyre ma még s e n k i s e tud feleletet a d n i.

A felhívatalos »Bud. Tud.« a következő nem sokat mondó és talányos komünikét adja ki a tegnapi közös miniszteri tanácskozásokról: »Hosszas eszmecserére után megállapodtak a kiegyezési kérdések tárgyalásának modus procedendijére nézve. A kvotabizottságok legközelebb meg fognak választani és a kiegyezési javaslatok lehetőleg husvét előtt erjesztetnek mindkét parlament elé. Az osztrák miniszterek még a délután folyamán visszautaztak Bécsbe.«

Debreceeni első keményítő gyár részvenytársaság.

— Az előkészítő bizottság javaslata.
Igen tisztelt uraim!

Hazaunk 24 törvényhatósági joggal felruházott városa között a népesség számát tekintve Debreczen a 3-ik helyet foglalja el, — a mi gyaripari fejlettségét illeti azonban, ott sajnos — az utolsók között van. Így például Győrött van 2 gőzmalom, 2 gőzdarálómalom, 1 margaringyár, 1 testtagyár, börtagyár, gyufagyár, hamuzsírnyár, legszeszgyár, téglagyár, gőzfűrészgárgyár, gép és épületlakagyár, takaréktűzhely- réz és ércöntőde, vízvezeték részvény társaság, szeszgyár és szeszfinomító részvenytársaság, vagy tekintünk K a s s a r a : van gépgyára és vasöntődeje, fabutorgyára, parkettgyára, kötőszövet, vasbutor, kekara, papir, ptkavé és keményítőgyára, daraggyára, vannak sorgyarái és műmalma. — P é c s e t t ott látjuk a hírneves Zsolnay fele majolika gyárat, a Littke fele pezsgőgyárat, találunk harangöntő és gépgyárat, parkett, bőr, légszusz, orgona, cement tetőcserap, sajtgyárat és butorgyárat, villamos telepet, sör és gépgyárat. Ha Debreczennek és az említett három — jóval csekélyebb népességű városnak gyariparát összehasonlítjuk, — bizony ama tekintélyes gyaripar vállalatokkal nagyon is keveset állíthatunk szembe. Tem-svarról Pozsonyról ne is szóljunk.

Bizonyára ezt is szem előtt tartották Önök t. Uraim! midőn nekünk azon megbízást adtak, hogy egy mezőgazdasági malommal egybekötött keményítőgyár felállításának czél szerű volta és jövedelmezősége tekintetében adatokat szerezzünk, puhatólódzunk k és hivatásos szakértők véleményével is támogatott tagaszlatatainkról Önöknek jelentést tegyünk.

Eljárásunk eredményéről e szükséges üzleti rövidséggel — csakis a lényegre kiter-

sét mondok, hanem igaz históriát, még pedéig len olyan, ami itt a mi falunkba történt — hogy igaz, tanúsítja a faluházán levő protokolum, mert abba a nótarius ur beirta az egészset.

Ugyan édes Pista bá' mondja má, né prézsmitaljon annyit — szól az egyik kíváncsi legény.

Megálljunk csak hékás, a garad sem jár, ha viz nem megy a kerékre, hadd locsolon meg hát én is eebb a géget s gyujtsak rá a kis makra pipámra, mert hát pipászó mellet jobban megy a beszéd.

Előveszi a kis pipát, megtölti jöfele Bartha dohánynyal, tüzet csíhoi a taplóba s rágyujt.

Bodor füstöket eregetve kérdé: hallótatók-e Csorja Ferke históriáját, annak a Csorja Ferkének, a kinek az apja a tavaly telen m e g f a g y o t t, mint szegény vak koldus.

Hogyne ismertük volna az öreget — felelék mindannyian, ott szokott muzsikálgatni a falu végén levő hídnál.

Na ennek az embernek a fiáról mondok el egy történetet, de el ne pityeregetek, mert abba hagyom, abba biz' én.

Ne kerékisen kied már akkor a fenekét a históriájának — szól oda egyik türelmetlenkedő legény — hanem kezdje el már.

Ne szój bele ecsém J ó s k a, sorja van mindennek, még a szalmakalapnak is. Kezdem már.

(Vége köv.)

»Szokatalódjék« csak le István bá — mondja a Maresa és szálljon meg nálunk. Apam uram pedig ismeri a »dörgeste« s rögtön itt lesz a fenyővizes butykossal, no meg egy kevés harapni való is kerül.

Jól van édes hugám, köszönöm a hozzám való szívességet, megis szallok hát nálatok. Tedd csak le a hacukámat az agy végire, ne felej vendéget nem hoztam benne; a tarisznyámat pedig akaszd fel ahajt a kendőszegre, hogy legyen minden rendibe, mert ahol annyi vaszoncseléd van, mint itt la, ott a rend aligha ösmeretes.

Alig helyezkedett el István bátya, egy miczre (pillanat alatt) Gödri uram elebe állított a felkupás nagyságu butykost, tele jöfele illatos fenyővízzel.

A házigazda, mint illik, kitekerte a butykos nyakát es ingujjával megtörülte az üveg száját s ivott belőle, azután átadta az öregek.

Igyál j o l d á s (pajtás) ezt még a zöld béka (fináncz) nem látta.

Nem is kenattatta magát István bá, hanem esülőkre kapta a természetes butykost s amugy Istenigazában megkotyogtatta, meggyőződést akarván szerezni ez által, hogy tele van-e s mielött ivott volna belőle, oda szölt a házi lányhoz: egészségedre M a r c s a hugám!

Köszönöm István bá' a jó kíváncságát, de jobb szeretném én is, meg a többiek is, ha mesét mondana.

Netene, hát azért vagyok én olyan kedves előttem, mert mesét mondok. Jól van no, mondék is én, csak a biztató (a butykosra mutat) mellettem legyen. De ma még se me-

jeszkedve — következőkben van szerencsenk beszámolni :

Legelőbb is egy volt debreczeni keményítőgyáros — kinek a város belterületén lévő gyárát a hatóság állította be, — Kohn Adolf ur üzemből vett adatok alapján megállapítottuk, hogy egy 150000 frt alaptőkével alakuló részvénytársaság nak naponkénti tiszta haszna legalább is 18 frt 74 kr-ra rug, vagyis évente csupán 300 munkanapot számítva, holott több van, — 24625 frt tiszta hasznat eredményez, az alaptőke 6%-os kamatozásán felül, a mi 16 százalékos felülosztaléknak felel meg.

Hangsúlyozni kívánjuk, hogy ezen számításnál a kiadásokat a legmaximalisabb összegben, naponta 130 frtban —, a hozamot pedig a legminimalisabb összegben vettük számításba, úgy, hogy normális körülmények között a 16 %-nál mindenesetre kedvezőbb eredmény remélhető.

Ezutan meghallgattuk egy vidéki tekintélyes keményítőgyár művezetőjét és részestársát, ki a fenti adatokat nemcsak megerősítette, sőt feltétlenül kedvezőbbnek állította az eredményt.

Miután ezek után pedig egy budapesti nagyobb és virágzásban levő keményítőgyár technikai és kereskedelmi vezetőjét hallgattuk meg szakértőként, ki a hozamos illetőleg egy előrangú budapesti gyár termelési eredmények és az előállítás költségeinek utolsó három évi adata alapján a következő felvilágosítást nyújtja :

Buzakeményítő (5-ös számú lisztből.)

1 zsák 85 kg. 14 frt 62 kr.

Gyártási költség [szén, munkabér, leirási százalék, épületek, gépek és berendezések elhasználásáért, eladási jutalékok, üzleti költségek és comagolás, átlagosan egy zsákra, 2 frt 20 kr.

Összesen 16 frt 82 kr.

Ebből kapunk :

49 kg. finom keményítőt a 25 kr. 12 frt 15 kr.

10 kg. II. és III. rendű keményítőt a 14 kr. 1 frt 40 kr.

10 kg. tiszta extract csirizt a 52 kr. 5 frt 20 kr.

Összesen 18 frt 85 kr.

Marad tiszta haszon minden zsák lisztnek 2 frt 03 kr.

Kukoricza keményítő : 5 frt 50 kr.

100 kg. kukoricza Budapestén Gyártási költség stb (mint fent) 2 frt 20 kr.

Összesen 7 frt 50 kr.

Kapunk belőle :

46 kg. finom keményítőt a 17 1/2 kr. 8 frt 05 kr.

Hulladéktermék-kért marha- vagy disznóhizlalási cselekre mint korpa, dara, moslék 8 frt. 05 kr.

Összesen 9 frt 85 kr.

Marad tiszta haszon 1 frt 85 kr.

Ismét csak 300 munkanapot számítva naponta (12 óra) 25 mm. buza és 25 mm. kukorica feldolgozása mellett az évi tiszta jövedelem — pusztán a keményítő és csiriz gyártásánál — eltekintve az alább felsorolandó mellék jövedelmektől — 30375 frt, ami 20% osztaléknak felel meg.

Miután ezek után Önök is természetesen fogják találni igen t. Uraim, ha a felolvasott adatok és szakértői vélemények alapján egy mezőgazdasági malommal egybekötött keményítőgyárnak Debreczenben levő felállítását nemcsak célszerűnek, de nagyon is jövedelmezőnek tartjuk, — és ennek mielőbbi felállítását nemcsak javasoljuk, hanem mint alapot Önökkel együtt abban közreműködni is kívánunk.

Es hogy ezt teljes nyugodtsággal és a legjobb meggyőződéssel tehetjük, — a következőkkel kívánjuk még felvilágosítani :

Első sorban is arra hívjuk fel becses figyelmüket, hogy a legtöbb keményítőgyár, mely lelkiismeretes okszerű vezetésben részesülnek és a technika modern vívmányainak megfelelően van berendezve, — az említett tekintélyes osztalékok esakis a keményítő és csiriz értékesítésénél juttatják részvényeseiknek. Ezzel szemben nekünk — a mellett, hogy a keményítő és csiriz értékesítésénél ugyanolyan nyereséget tudnánk elérni — a következők rendkívüli előnyeink lennének :

1. A lisztet magunk állítanók elő és így nekünk maradna azon haszon, a mi a dolog természetéből zserint más gyárnál a liszt eladójának jut.

2. A keményítővé fel nem dolgozott lisztet — a mely kenyérsütésre igen kedvelt és alkalmas — csekély költséggel és szép nyereséggel értékesíthetnők.

3-szor és ez a legfőbb : a vámorlásból és darálásból naponta legalább 50 frt jövedelmünk van biztosítva, miután a sertéshizlaló és gazdálkodó urak legnagyobb és legtekintélyesebb részét részvényeseink között fogjuk tisztelhetni.

Ezen itt felsorolt és más hasonló gyárnál nem létező jövedelmi források az üzemi költséget majdnem egészen fedezik, úgy hogy azon összeg, melyben más gyárnál a keményítő és csiriz előállítása kerül — nálunk már szintén nyereséget képezne.

Miután ezen felül a keményítő és csiriz gyártásánál származó hulladék moslék, mely nemcsak a szarvasmarhák és sertések részére, de a szárnyas házi állatok részére is rendkívül egészséges és tápláló eledel, nálunk igen nagy keresletnek fog örvendeni, mivel egyrészt állattenyésztésünk hála lstennek virágzó, másrészt pedig egész Debreczenben és vidékén nincs olyan gyár, mely hasonló értékű állati tápanyagot, moslékot tudna nyújtani.

Végre pedig nem kicsinylendő jövedelmet biztosítana nálunk a különben is rendelkezésünkre álló szárító kamarákban egész költség mentesen eszközölhető főzelek és gyümölcsaszalás. A keményítő szárító kamaráknak ilyen aszalásra való felhasználása a külföldön általában el van terjedve, miután az ekként aszalt főzelek — ellentétben a forgalomban lévő főzelek conservekkel, melyeknek zöld színt réz hozzávegyítésével adnak — eredeti színét, zamátját egészen megtartja, fehérsége nem alszik meg és így az emésztést egyáltalán nem hátráltatja.

A mi pedig az általános gazdasági előnyöket illeti, nem csupán a helyi gazdálkodók részére teremtenénk egy nagyon is tekintélyes fogasztót, hol nyers terményeinknek igen nagy részét előnyösen és könnyen értékesíthetnénk még akkor is, ha azok hibájok miatt élelmi czikkekké feldolgozhatók nem lennének, de azonfelül újabb hapesot és érdeklődősséget létesítenénk Debreczen és vidéke között, emel-nők a forgalmat, mert a vidéki kereskedők ezen gyártmányokhoz itt olcsóbban juthatván — egyéb szükségleteiket is itt szereznék be és egyuttal saját értékeiket is itt hoznák forgalomba. És hogy ez Debreczen város lakosságának minden rétegére haszonnal járna, azt magyaráznunk nem is kell.

Tekintettel a buza, vagy árhullámszására a gyárát — már eleve buza — és kukoricza keményítő előállítására javasoljuk berendezni. Tesszük azt annál is inkább, mivel a kukoriczának keményítővé való feldolgozása ma már oly tökélylyel történik, hogy a kukoricza keményítő a szín szépsége és a szemcsek finomsága tekintetében nem sokkal al! mögötte a buzakeményítőnek. Azonfelül újban a kukoriczakenyítőből élelmiszert is gyártanak, mely »Mayzena« név alatt jön forgalomba, mint általános táplálószer beteges és rosszul táplált emberek számára.

Keményítő és csirizgyártmányaink kellő és biztos elhelyezése fölött sem kell agódnunk. A keményítőt legnagyobb mértékben génybevevő textili iparnak erős fellendülése bizonyos, a mennyiben az elmúlt évek rossz gazdasági viszonyai miatt a gyártást a szokott mérvben nem folytathatván — készletet

egészen felhasználták, — és így a dolog természetéből zserint is a nagyközönség fokozottabb mérvben bekövetkező szükségletének megfelelően a gyártás is nagyobb erővel fog megindulni — és így nagyobb mennyiségű keményítőt fog felhasználni. De ezen felül a keményítőt a fehéreműek keményítésére csinosítására, — továbbá a papirgyártásban, könyv költészetben, — mindenféle dextrinek, keményítőszörp és szőlőcukor előállításához is nagy mennyiségben használják, — úgy hogy mindig és biztosan elhelyezhető nemcsak a belföldön, hanem a külföldön is, — minthogy a volt debreczeni keményítőgyárosnak is annyi megrendelése volt különösen Bécsből, hogy azokat szállítani nem is győzte.

A csiriz elhelyezését illetőleg is teljesen nyugodtak lehetünk, annál is inkább mivel ez a csizmadia iparágának képezi főszükségletét, — mely épen Debreczenben és vidékén igen nagy fejlettségnek örvend, úgy hogy itt is értékesíthető.

Miután ezek után pedig azt hisszük, hogy bizvást állíthatjuk, mikép azon peszimistikus felfogás és bizalmatlankodás, mely minden új és a nagy közönségre támaszkodó vállalat alakításánál — bár néha nem alaptalanul — előtérbe szokott nyomulni, a jelen esetben teljesen indokolatlan lenne. Igen, ott van többnyire alapja a bizalmatlanságnak, hol egy már meglévő magánvállalat alakították át részvénytársasággá. — Mert az több mint valószínű, hogy ha azon magánvállalat jövedelmező lenne, — annak tulajdonosa nem igrkezne azt a részvénytársaság nyakába varrni.

Jelen esetben azonban egy teljesen újonnan alakítandó vállalatról van szó, mely az előadottak szerint teljes bizalmat érdemel. Garantírozni persze a biztos jövedelmet nem lehet. De hát hol, melyik iparvállalatnál és melyik kereskedésnél van az biztosítva ?

Azért vállalkozunk és csinálunk üzletet. Avagy a gazdálkodásnál biztos a haszon ? És már most ezért ne vessük el a magot, mert nem biztos, hogy kikel és hogy arathatunk ?

De egyáltalában nem akarjuk Önöket ezzel a valaitra rábeszélni, mert ez nekünk épen oly kevéssé különös egyéni érdekünk, mint Önöknek igen tisztelt Uraim ! Amde azért ajánljuk és nagyon is kívánatosnak tartjuk ezen vállalat létesítését. — Elegge sajnos jelenség nálunk magyaroknál, hogy panaszkodunk, sopánkodunk, — hangulatos frázisokkal telt vezércikkeket írunk és olvasunk ipari fejletlenségünkről és visszamaradottságáról, — de tenni nem teszünk semmit. — Figyelmen kívül hagyjuk ezen régi közmondást : Mig a gyenge sopánkodik, erdőt szánt az erős — A gyenge mi vagyunk, a kik sopánkodunk — az erős az idegen tőke, mely cselekszik. Ez használja ki iparunkat és kereskedelmünket. A jövedelmet külföldre viszi. Idegen munkásokat alkalmaz, Levelezése egész üzleti élete nem magyar. — És ezt mi csak nézzük és sopánkodunk. Holott mindenikünknek — eltekintve attól, hogy busas haszna is volna mellette, — hazafiúi kötelessége lenne nem csupán a kövagyonosodás, a közjólet — de a magyar nemzeti eszme érdekében és jóvoltára is az ipart és kereskedelmet tőle tehetőleg felkarolni és magyarrá tenni !

De aztán végre azt is be kellene már látnunk, hogy egyedül magára az őstermelésre nem alapíthatjuk többé existenciánkat. Ime a legutóbbi rossz gazdasági év is mennyire megingatta vagyonunk egyensúlyát. — És aztán nemcsak Európának többi országai, de Amerika is oly erős versenyt támaszt e téren ellenünk, amelylyel szemben tartalék megéltési módokról kell gondoskodnunk, — a mi természetesen nem lehet más, mint a gyár- ipar, melynek a modern államok gazdasági előhaladásukat és vagyonosodásukat köszönhetik.

A magyarban megvan az üzleti szellem, a vállalkozás, csak hogy szunnyad, — fel kell azt ébreszteni. Ez volt az Önök célja igen t. Uraim, ez a miénk is. Nem szabad engednünk, hogy majd ide Debreczenbe is idegen tők jöjjön gyáripari vállalatokat létesíteni.

A legmagyarabb város közönségének első sorban kötelessége magyar gyáripárt terevtenie.

Igyekezünk is ezen t. Uraim, mert ezzel nemcsak hazánknak, nemcsak városunknak használunk, hanem a magunk javára is cselekszünk. Vajha sikerült legyen ezen mozgalmunkkal a vállalkozási kedvet olyan pezsgésbe hozni, hogy sz. kir. Debreczen városa egész északkeleti Magyarországnak és Erdélynek is fő ipari és kereskedelmi emporiumává váljék. Ezek után és alapján pedig indítványunk a következő:

Mondja ki a nagy értekezlet, hogy egy mezőgazdasági malommal egybekötött keményítőgyár részvénytársaság létesítését Debreczenben észszerűnek és jövedelmezőnek, — sőt a közvagyonosodás és az ipar magyarrá létele szemponyjából szükségesnek is tartja, miért is annak létrehozatalában akar mint alapító, akár mint részvényes részt vesz.

Színház.

Crampton mester.

— Színmű 5 felvonásban. Irtta Hauptmann. Gerhard. Először ádák a debreczeni városi színházban márczius 21-én. —

Válóban szép esteje volt tegnap a debreczeni színházban. Hauptmann, a nagy német író s Ujházy, a pártját ritkító művész zsenije egyesült, hogy a bérletszűnnet dacára zsufolt hazánk igazi élvezetét szerezzék.

Uj darabról és vendégművészeiről kell szólnom, a természetes sorrend az, hogy először a darabról emlékezzem meg.

„Crampton mester” a „Takácsok” gyorsn európai hírnévre szert tett szerzőjének műve egészen sajátosság alkotás. A realizmus és a romanticizmus egyesül benne magasabb összhangban, éppen mint az életben s azért hatása oly igaz, oly mély.

Crampton mester (Ujházy) egy istentől megáldott festő, talán a berlini, vagy valamely más német város művészeti akadémiájának tanára, kit szerencsétlen házassága és felesü etett hajama is az iszakkosság áldozatává tesznek. R-mekül festi a szerző a boldogtalan ember nemes lelkiségét, a súlydó züllő lángesz ebizottságát, mások iránt föl sem vevést s végül tönkremenését, miről neki csak egyes világos perceiben van csak halvány sejtelme.

Társai irigykednek rá, de ő, átkos szenvedéllyel legnagyobb ellenúsege önmagának, elveszti állását, a nyomor var réa, családja eltaszítja, egyetlen leánya Gertrud (Halmi Margit) marad hű hozzá, ő azt is anyjához és nagyszüleéhez utasítja, bár tudja, hogy ott nehéz sors vár réa, de hát mit tehelné gyermekéért az elzüllött művész? Azonban Gertrud nem megy anyjához, mert megszerették egymást Strahler Miksával, a művészakadémia tulesapongó, ezért kicsapott, alapjában igen derek növendékével (Tanay) ki amellet igen gazdag Miksa testvérei, Adolf (Vidor) és Ágnes, özvegy Wiesznerné (Fái Flóra) szeretetteljes othon adnak a szegény leánynak.

Crampton szegényében elrejtőzött, egy csapszek szegényes szobájában húzódik meg, melynek koresmarosa 60 marka követelésefeleiben szinte lefoglalta s vendégsalagatonak használja: ivás, dohányzás, olvasás tölti ki itt a romjában is kevelység büszke ember napjait s szobafestőként akarják néhány pohar italt elhasználni művészetét. Az alkoholisták teheség züllesének lelektani problémája ez s a mesteri rajz adja hozzá a darab főértékét.

Holletet csak hű szolgálja. Löffler (Fenyery) tudja s el is árulja Gertrudnak és Strahleréknek, Miksa utokban összevasarolja Crampton elkölyvetyelt holmijait s azokból egy pompás műtermet rendez be neki, magának mellette másikat. Közben megkéri s elnyeri Gertrud kezét. Aztán Köffler segélyével fekeresi Crampton s azzal csalja el uj othonába, hogy Miksa test-

vérének arczképét kell megfesteni. S most találja meg a szerencsétlen zseni boldogságát lánya boldogságában s nagy örömben — egy pohár konyakot kér.

A szerző Crampton mester alakját s jellemét a realizmus összes virtuozitásával festette meg. Nagylelkű, nemes, kevély és hű, cinikus és alkoholista, az alkoholizmus folytán hanyag, lusta, súlydó lángesz és mégis vonzó alak. Az idealizmuson, pedig Gertrud és Miksa szerelmes, Löffler önfeledő hűséget, Adolf és özv. Wiesznerné nagylelkűsége képviselik. Sötét árnyék s verőfényes napsugár ölelkezőek e darabban.

Ujházy művészetének teljességével rajzolta meg Crampton mester alakját. A költő csak ilyennek képzelhette s bizonyára boldog lett volna, ha látja, hogy az ő képzeletének szülötét mint teszi hűssá és vérré a művész tökéletessége.

A vendég nagyszerű játéka nagyon sokszor ragadta tapsviharra a közönséget nyílt jelenetben is, a felvonások végén 8—10-szer kellett megjelenennie.

Méltó tarse volt Halmi Margit, aki napról-napra fejlődő s mind sokoldalubbá váló tehetségének legjavát érvényesítette s bizony sokat mondunk, midőnazt állítjuk, hogy osztozott a nagy vendégművész sikereiben, ki örömeost osztotta meg vele a babérokat s tette láthatóan boldoggá a mi kedves művésznőnköt.

Vidor Dezső elemében volt mint mindig, ha oly szerepet játszik, melyben kedélyesség s humor egyesül, ez az ő igazi szerep köre, hozzá csatlakozott Tanay, ki épp oly kedvesen oldotta meg az ideális szerelmes feladatát. (No, nem is volt neki nehéz.) Mindkettő a közönség tapsaiban kapta meg sikerült alkotása legszebb jutalmát, Fenyéri kis szerepében is kitünően játszott. Püspöki és Rubos is igen jók voltak. Faynak kis szerepe volt s ennek hatását is rontotta módorossága.

Szóval az öszjáték sem igen hagyott föl kívánni valót: sem a rendezés s egy igazi művészi színvonalon álló est emlékével távozunk.

—a—a.

Ujházy Ede a nemzeti színház művészenek vendégjátéka. Holnap szerden, 1898 évi márczius hó 23-án bérletszűnnetben szelvény és kedvezmény jegyek nem érvényessége mellett Ujházy Ede vendégjátékul Constantin abbé Ujházy Ede, fordította Pdulay Ede kerül színpad. Személye: Constantia Tanay Frigyes, Lavardens Paul Vidor Dezső, Le Larnac Fenyéri Mör, Bernard, kertész Szentes János, Scottné Komjáthyne Z. T. Miss Bettina, huga Szabó Irma, Lavardens grófné F. Csizgaházy Etel, Pauline, az abbé gazdas-zonya Kiss Iren. Történi Langualban, az I. felvonás a plebania kertjében, a II. felvonás a kastélyban, a harmadik pedig az abbé egyik szobájában.

A holnapi előadás kivételesen 7 órakor kezdődik.

Színházi műsor:

Szerden: az utólrhetlen tökéletes-séggel megteremtett Constantin abbé című szerepében fogjuk Ujházy művészetét élvezhetni.

Csütörtökön 1848. Hada kutja. Verő György látványos színműve

Pénteken először: Planquette nagysikerű operettje: A varázsgyűrű (Le Talisman). A főbb szerep ekben F. Kállay L. (René) Locsarek ué (Leocadie), Serfőzy Zs. (Michelette) Karacs (Georges) Szathmáry (A király), Békési (Ezredes), Sziklaly (A lovag) Szentes (ö marquis), Rubos (Nicolas) és Püspak y (Pö peliniére) vesznek részt.

Az előadásokat tegnap estétől fogva fél 7 $\frac{1}{2}$ órakor kezdik.

Ujdonságok.

* Debreczen és 1848 megünneplése.

Az 1848. korszakaikó akotások ötvenedik évfordulójának hivatalos formákban való megünneplése tudvalevőleg ápril 11-ére van kitűzve, ugyanazon napra, amelyen V. Ferdinánd szentesítette a nemzetnek törvényekbe foglalt vívmányait. Ez évfordulati napon diszközgyűlést tart Debreczen város közönsége. A tanács márczius 31-én teszi meg indítványát. Közgyűlés után a szinten közgyűlésező Hajdumegyével együtt diszbankettet rendeznek. A tanács ezenkívül maradandó emlékek is megörökíteni javasolja e napot. — Ugyanis határozatot kér arra nézve, hogy a kollegium előtt levő haldokló Oroszlánt ábrázoló kömlelek oda, ahová eredetileg is volt szanva, a hoavédsírok felé vitessék; helyébe pedig a tér nagyságának, a környező épületek impozáns aranyának megfelelő obeliszk állíttassék a 48. események emlékepe az e célra gyűlt 7500 frból. Továbbá emlékkövel jelölje meg a város saját költségén a Nagy Sándor halmat és javíttassa ki Zurich Ferenc honvédezedes sírját és az oroszoktól 1849. aug. 2. levágot Szarka honvédtiszt emlékkövet a h.-pályi orszáuton. Műdez persze később történnék meg ünnepelesen. — A javaslattal vezérekünk foglalkozik.

* Dragota Ignác németése.

Dragota Ignác németestét a nagy mester utcai gyaszos háznál tegnap délután szentelték be. Nagy és előkelő közönség gyűlt össze, amelynek jelenlétében dr. Wolafk a Nándor val. püspök plebanos vezette a beszentelest. A beszenteles után leöltöztak az üvegfedélű koporsót s este hat órakor négyfogatu gyaszkoesin szállították ki a Mecsra, hol a kastély nagy termében helyezték ravatalra. A temetés ma délután ott történi meg a tanács és a család tagjainak részvételével.

* A lovassági felügyelő szemléje.

Klobucsár Vilmos altabornagy lovassági felügyelő a múlt héten városunkban időzött s szemlést tartott a helyben állomásozó 2-ik honvédhuszárezred s az ekvitáció tagjaira. — Szombaton került a sor az ekvitáció tagjaira. A felügyelő reggeltől délig az elméleti részről vizsgáztatta az ekvitáció tagjait. A felügyelő előmerészel adózt az iskola parancsoknak Csicseri Géza őrnagynak, Juhasz szadová, Degenfeld Ottó gróf főhadnagy tanároknak, az ekvitációs tisztek kitünő kiképezetéseért. — Teljes megelégedést s előmerészt fejezte Flohr János kapitánynak buzgalmaért és fáradságáért, hogy a tiszteket oly művésziesséne képezte ki a lovaglásban. Az ezred tisztikara előtt is kijelentette, hogy jelenlegi szemléje alatt oly kitünően képzett ekvitációt, mint a debreczeni nem talál.

* A szőlő és bortermelő szövetkezet

tegnap d. u. tartotta 3-ik évi közgyűlést gróf Degenfeld József főispán elnöklé e mellett, 33 szövetkezeti tag volt jelen 222 részvennyel. Az igazgatóság jelentését a harmadik évi mérleggel és zariattal együtt örvendetes tudomásul vették s az igazgatóságnak, felügyelőségnek különösen pedig gróf Degenfeld József elnöknek buzgó működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. Az igazgatóság és felügyelő hízottság 1900 ft díjazását ez uttal is a tartalék alap gyarapítására ajánlotta fel. Végül az igazgatóságot alakították meg a következők: Dr. Balkanyi Miklós 198, Szabó Lajos 197, gr. Degenfeld József 191, Kövi Lajos 188, Kremer Fülöp, 127 szavazattal választva meg. Szavazatokat kaptak még: Berger Jenő, Csanak Jenő és Szabó Kálmán. A közgyűlés az elnök főispán éttetésével ért véget.

* Ötven év után. Egy igazi emberbarát, akit mint debreczeni birtokost nálunk is sokan ismertek, hunyt el 68 éves korában e hó 15-én Tisza-Füreden. Buday Sándor volt az, kinek testvére Buday József itteni birtokos négy év előtt ugyancsak márczius 15-én halt meg hirtelen halállal. Buday Sándor román. kath. vallásu, nőtlen, magánzó volt; önvédelmi harcunk ot mint 18 éves ifjut találta, s mint huszár hadnagy küzdötte végig a forradalmat. Mint annyi sok jeles hazafi, ő is fog-

ságot szenvedett az aradi várban, honnan ki-
szabadulva kereskedelemmel és mezőgazda-
sággal foglalkozott, legközelebbi rokonságát
kepezte nagynénének két unokája, rokonság-
ban állott továbbá özv. Buday József nével,
néhai öcsésének nevével és dr. Király Ferencz
családdal. Az elhunyt Buday Sándor humanus
gondolkodásu ember volt, igen szerény életet
élt, köztisztviselőben és becsülésben állott, s
jelentékeny vagyonából, melyet rokonságának
hagyományozott, nem feledkezett meg a jöte-
kony cselokról sem. Végrendeletében ugyanis
megszokott, hogy hagyatékából a tiszafüredi
kórháznak 1000 frt, az Erdélyi Emléknek 2000
frt, a debreczeni egyetemnek 1000 frt, a t.
füredi kath. elemi iskola tanítóinak 9000 frt,
az ottani ref. elemi iskola tanítóinak 500 frt,
az ottani e. emi iskolába járó kath. szegény-
sorsu gyermekek felszólítására 1000 frt, a
ref. szegény gyermekek felszólítására 1000 frt
a budapesti honvéd menházban lakó honvé-
deknek 500 frt, a t. füredi kath. templom
belső szükségleteire 1000 frt, s t. füredi tüz-
oltó testületnek 500 frt, valamint összes ce-
léjzeinek egy évi bere kifizetessék. Ezenkívül
a Tiszafüreden felállítandó polgári iskolára
hagyta a tiszafüredi lakóházát és kertjét,
valamint készpénzben 50000 az az ötvenezer
forintot. Ily nemesen gondolkozó férfiú ritka-
ság számba megy a mai világban s megér-
demli, hogy úgy az egyesek, mint a felsorolt
intézetek és testületek adják a kitünő em-
berbarát emlékezetét. Béke lengjen porai
felett!

*** Kossuth emlékünnepe a főiskolá-
ban.** A debreczeni főiskolai magyar irodalmi
társulat, kegyeletet teróni ohajtván, a főiskolai
enekkar közreműködésével tegnap folyó évi
márczius hó 21-én Kossuth Lajos halála évfor-
dulóján délután 5 órakor a főiskola díszter-
mében Kossuth emlékünnepe rendezett, mely-
nek műsora a következő volt: Kossuth dal. Gaál
Ferencz. Előadta a főiskolai enekkar. Megnyí-
tó beszéd. Tartotta: Juhász Sándor. Kossuth
emlékezete. Irta és szavalt: Acsay Lajos.
Hymanusz Erkel F. Előadta a főiskolai enekkar.
Emlékbeszéd. Tartotta: Kun Béla. Szózat. Eg-
ressy B. Előadta a főiskolai enekkar. Kossuth
sírja. Abranyi E. Szavaltja Kovács Zsigmond.
Kossuth induló Mécsey. Előadta a főiskolai
enekkar.

* Presbiteri közgyűlés. Az ev. ref.
egyház presbiteriuma, mint már röviden je-
leztük, vasárnap 20-án d. e. 10 órakor saját
tanácsstermében közgyűlést tartott Kiss Áron
püspök és Simonyi Imre kir. tanácsos fő-
gondnok elnökelete alatt. Szikszay Szabó
László indítványozta, hogy Könyves Tóth
Kálmán lelkésznek márcz. 15-én a nagytem-
plomban elmondott szép imája háromszor
példányban az egyház költésében nyomattassék
ki. Ez indítvány egyhangulag elfogadtatott.
Kovács János és Molnár Sándor új
presbiter, valamint az egyházközségi bíróság
új tagjai, fejskettettek. A főiskola igazgató-
tanácsának szervezésére vonatkozó szabályzat
jegyzőkönyve küldöttségnek adatott ki. A köz-
alapi állandó bizottság elnökeül 3 évre ismét
Kiss Albert lelkész választott meg. Ka-
niszay Endréné árok-utcai tanítókné ké-
rvenye, hogy a lakásából tantermmül elfoglalt
helyiségért 120 frt lakbérilletményt adassék a
azzal fogadtatott el, hogy kérvényezőnek a
tanítási célra elvont lakszobáért 60 frt kár-
pótlás adható s ennek kifizetése végett utoljára
atárnak a városi tanácshoz. Az alsó-józsi
egyháznak 25 frt, a főiskolai gyorsíró-egylet-
nek három évre 20—20 frt segélyt szavaztak
meg.

* Küldöttség a polgármesternél. Si-
monffy Imre kir. tan. polgármester ma
fogadta az orsz. díjok egyesületét helyb.
járnak küldöttségét, melynek nevében Márk
Endre ügyvéd mint főnök egyesületi elnök ter-
jesztette ama kérelmét elő, hogy a kilátásba
helyezett fizetés javítását ó nagysága mielőbb
eszközölje ki, még pedig a díjok egyesület
tagjai érdekeinek figyelembe vétele mellett. A
küldöttséget — melynek Orosz Endre irodai
tiszt és Debreczeni Aladár voltak tagja, szívesen
fogadta a kir. tanácsos s nagy figyelemmel
hallgatta Márk Endre kimerítő előterjesz-

tésit s kérelmeit s kilátásba helyezte a fizé-
tés javítás mielőbbi megtörténését. Együttal
kijelenté, hogy a fizetés javításnál csakis
azokra lesz figyelemmel kik az orsz. díjok
egyesület tagjaiul maigbeiratkoztak s új díjok
kök felvételénél az alkalmazás egyik föltetele
lesz az egyesületbe való előzetes belépés.
A küldöttséggel sokan beszélgetett még a kir.
tanácsos s at véve a szóbeli előterjesztést
magába foglaló kérvényt, a legjobb igérettel
bocsátotta el őket. A főnök egyesületben a kir.
tanácsos polgármester igéretei a lehető leg-
nagyobb örömet és meglepédest keltezték.

* A veres-kereszt egyet ülése. A
veres ker. egyet szerdán d. u. választmányi
ülést tart, melyen a s z á m a d á s o k a t
vizsgálják meg.

* A vadászársulat kimutatása. A deb-
reczeni vadászársulat választmánya érdekes
statisztika össze állítását rendelte el. Felhívják
a társulat minden egyes tagját, hogy az
elnökség által megküldött rovatlapon tüntessék
fel milyen s hány vadat ejtettek el a vadász-
szezon tartalma alatt. Ilyen statisztikát ezentul
minden alkalommal összeállítanak a vadász-
ársulat tagjai.

*** Az ondódi gazdaság elnökségének
gyűlése.** Az ondódi gazdaság elnöksége f. hó
27-én délelőtt 10 órakor a miklós-utcai ref.
leányiskola helyiségében közgyűlést tart.

* Tűzrendészeti vizsgálat. Végő Gyula
rendőrkapitány és Publig Ernő helyettes ő z
oltó főparancsnok valamint a tűzoltóság többi
kiküldöttei, tegnap délelőtt kezdték meg az
összes középületek tűzrendészeti vizsgálatát.
Valamennyi középületet megvizsgálják, hogy
tűzrendészeti szempontból nincs e valami ki-
fogásolni, vagy pótolni való. A vizsgálat ered-
ményéről, csak annak befejezése után referálhatunk.

* Hűtlen cseléd. A mai cselédek között
sok akad, a kik többet gondolnak arra, hogy
szép ruhában járhasanak, mint arra, hogy a
lámpa üvegje tisztán legyen. Felveszik a
versenyt a gazdasszonyokkal és ami bért kap-
nak, azt mind elköltik cifra ruhára. — Addig
megjárja a dolog, amíg csak a kereselűkei
költik el, de ha ez nem elég, akkor máshoz
nyulnak. Nem ritka eset, hogy pénzt kapnak
és azon csecebecse ruhát vásárolnak. Ha
aztán kislát a dolog, a következőkét magá-
nak vajja. B i r i M a r i is azok közzé tarto-
zik, akik szeretnének a divatos ruhával fel-
lúnni. A napokban jó alkalma, akadt gazd-
asszonya Czikler Joakinné ferjével együtt
elutazott és Mari magára maradt. Átkutatta
a szekrényeket és a tetszetősebb ruhákat
eltávolította. A házakerülők csodálkozással
látták a tolvaj munkát. A gyanu a tettsre
háramlott, ki tettét be is bevallotta. Most már
nemcsak a divatos ruhákról kell lemondania,
hanem azonkívül egy kis leckét is kap, hogy
elmegy a kedve az idegen jószágoktól.

* Fertőtlenítés a Hortobágyon. A
Hortobágyon az elrendelt fertőtlenítés fogana-
tosítva lett és most batósi állat orvos a
sertészarlat feloldását véleményezi. Valószínű
tehát, hogy a feloldás rövid idő alatt elren-
deztetik.

* A kis csavargó. Jókora kezdte a reny-
he életet, bizony mé, a padok között volna
a helye nem pedig késő este bolyongani.
Geszmayer Maria az a kis csavargó, a ki
Ermihályfalvai születésű és illetőségű, még
csak 12 éves és már is megunta a mihá-
lyfalvai csendéletet, eljött Debreczenbe és itt
bolyongott a pályaudvar tájékán. Az ügye-
letes rendőr gyanusnak találta, hogy a fiatal
leány kerő egyedül bolyongott, bevitte a ka-
pitánysághoz, hol felügyelet alá vették és
illetőségű helyére toloncoltatott.

* Halálozások. K á l m á n c h e y
Mór mezőrendőrkapitányt súlyos csapás érte.
Szeretett edesanyja, — özv. Kálmánchey
Ferenccz, szül. felsőkubinyi Meskó Terézia,
élete 80., özvegyiségének 51. évében márczius
hó 21. éjjel elhunyt. Hült tetemei Kis-Csapo-
utca 387. számú háztól f. hó 23. d. u. 3
órákor fognak az ev. református egyház
szertartása szerint tartandó rövid ima után
a Kossuth-utcai temetőben örök nyugalomra
tétetni. — H a l á l á t g y e r m e k e i

Kálmánchey Mór nevével Bakkó Erzsébettel,
Kálmánchey Rudolf nevével Sziklay Eszterrel,
Testvérei: Meskó Zsuzsanna Moesz Adolffé,
Meskó Rozália özv. Puchy Pálné Sógornője;
özv. Meskó Pálné Bölke Matild, s ezeknek
gyermekai Unokái, köztük dr. T ü d ü s
Jánosné, sz. K á l m á n c h e y I r é n
gyaszolják. Béke hamvaira! A temetést Ge-
bauer »Erczkoporsó gyár« tem. int. rendezi.
Szabó Erzsébet özv. polg. Szöllőssy Mihályné
asszony f. hó 20-án esteli 10 órákor életének
76-ik, bus özvegyiségének 18-ik évében 5 napi
súlyos szenvedés után elhunyt. Földi részei
f. hó 22-én d. u. 3 órákor fognak Vendég
utca 3338 sz. háztól a nagytemplomban tar-
tandó gyászszertartás után a Hatvan utcai
sírkertben örök nyugalomra tétetni. Béke
poraira! A temetést Dankó M. tem. int. rendezi.

* Ki volt Numa Pompilius fordítója?
Id. Szinyei József, a magyar írók halhatatlan-
nője, megint egy debreczeni író után tuda-
kozódik. Kiss József a kit nemrég kutatót,
már rá talált. Budapestén él s a Bank-
ban szerzője egyik rokonának és a Ferenccz-
csatorna vezérigazgatója. Most pedig azt sze-
retné tudni, a faradhatlan örg Szinyei: k-
volt az a Kiss Lajos, aki a 60-as évek között
Numa Pompilius cz regényét fordította, amely
a Telegdy K. Lajos kiadásában jelent meg.
Aki felvilágosítást tud adni; forduljon Széll
Farkas kir. táblai tanácselnökhez, a Csokonai
kör elnökéhez.

* Nyilvános nyugtató. A szakirányu
téli tanfolyamra járó ács és kőműves iparos
tanoncok jutalmazására kegyes adományok-
kal járultak: Serli Ed- ur az iparoskör elnöke
12 frt 28 krral, mely összeg az ezen kör
által kezelt »első építő társulat alapítvány-
kamatjának az építő iparostanoncok jutalma-
zására rendelt egynegyed része. Bisothka Gábor
ur társulati elnök az első ács iparosok
részéről 5 rttal. Fogadják az adományokért
a jutalmazandók s az iparos tanoncziskola
felügyelőbizottságának szives köszönetet. Dóczy
Gedeon ip. tanonczisk. igazgató.

Hol terem a legtöbb szekunda?

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen márczius 21.

Valami ismeretlen, angolnak beillő szor-
galmas pedagógus a magyarországi összes köz-
épiskolának múlt évben kiadott bizonyítvá-
nyai alapján összeállította az iskolák sorrend-
jét az osztogatott kalkulások alapján.

E szerint a legtöbb tiszta jeles bi-
zonyítványt a soproni ág ev. főgimnáziumban
osztogatják: az összes tanulók 23.2 százalékja
volt tiszta jeles. Ezután sorrendben következ-
nek: 2. Brassó gör. kel. gmn. 22.7, 3. N.-
Szalonta 15.2, 4. Aszód 15.1, 5. Páncsova 13.1
6. Kun-Szt.-Miklós 13.0, 7. Hajdu Nánás 12.5,
8. Szatmár kath. főgymn. 12.3, 9. Rozsnyó
kath. főgymn. 12.1, 10. Kálcsa kath. főgymn.
11.9 százalék.

A legkevesebb tiszta jelest a szakolczi
gimnáziumban adták, egészben véve az összes
tanulóknak csak 1.1%-je volt tiszta jeles.
Sorrendben szintén nagyon keves jeles volt a
következő városok gimnáziumában:

2. Kis-Szeben 1.2, 3. Eperjes 1.7, 4. Er-
zsébetváros 1.8, 5. Pozsony 1.9, 6. Mezőtur
2.2, 7. Szolnok 2.2, 8. Székely-udvarhely 2.4,
9. Budapest VIII. ker. 2.4, 10. Gyök 2.7,
százalek.

Ezzel szemben a legtöbb székundás bi-
zonyítványt Szabadkán és Miskolcon, a leg-
kevesebb székundás bizonyítványt pedig a bu-
dapesti László-féle intézetben és Komáromban
adtak ki. A kegyetlenül szigorú intézetek sor-
rendje a bukottak százalékaival együtt a
következő:

1. Szabadka 34.0, 2. Miskolcz ev. ref.
gymn. 32.8, 3. Brád gör. kel. 31.3, 4. Szolnok
31.1, 5. Mezőtur 30.8, 6. Zsolna 30.8, 7. Gyu-
tafejérvár 30.5, 8. Papa kath. a. gym. 30.5, 9.
Maros-Vásárhely 30.1, 10. Fehértplom 29.1
százalek.

A diákok eldorodóját pedig a következő

intések sorrendje mutatja a bukottak százalékaival együtt:

1. Budapest László-féle int. 7.0, 2. Komárom 11.0, 3. Szilagy-Somlyó 11.1, 4. Szakoleza 11.7, 5. Seps-Szent-György 12.1, 6. Budapest II ker. főgymnázium 12.5, 7. Páncsova 12.5, 8. Fiume magyar all. főgymn. 13.2, 9. Kalocsa 13.8, 10. Kézdi-Vasarhely 13.8, százalék.

Megvátotzik a kegyetlen iskolák sorrendje bár Szabadka így is első marad, ha azt nézzük, hogy hány szekunda van egy-egy bizonyítványban.

Igy a legtöbb egy szekundás bizonyítványt a következő városokban osztogattak:

1. Szabadka 19.6, 2. Feleghaza 19.3, 3. Brád 17.4, 4. Nagy Banya 16.7, 5. Rimaszombat 16.2, 6. Kolozsvár unit. 15.3, 7. Jászberény 15.1, 8. Csurgó 15.0, 9. Magyar-Ovár 14.8, 10. Székely-Udvarhely kath. 14.6.

A legkevesebb egy szekundás bizonyítványt a következő városok gimnáziumaiban állítottak ki:

1. Kézdi-Vasarhely 3.6, 2. Szent-Gotthárd 3.6, 3. Seps-Szent-György 3.8, 4. Rozsnyó ev. 4.1, 5. Fiume 4.6, 6. Komárom 4.6, 7. N. Kalló 5.0, 8. Debreczen ref. 5.5, 9. Budapest László-féle 5.6, 10. Tata 6.4 százalék.

A több szekundás bizonyítványokra nézve a klíma leginkább Zsolnának kedvez. A sorrend különben ez:

1. Zsolna 20.4, 2. Mezőtúr 19.8, 3. Marosvásárhely ref. 19.1, 4. Papa kath. 19.1, 5. Miskolc ref. 18.5, 6. Miskolc kath. 18.1, 7. Rozsnyó ág. ev. 18.6, 8. K. Szeben 17.6, 9. B. a. r. f. a. 17.4, 10. Maramaros-Sziget 17.3, százalék.

A több szekundás bizonyítványok közül legkevesebb teremt a következő helyeken:

1. Szakoleza 1.1, 2. Szilagy-Somlyó 1.1, 3. Budapest László-féle intézet 1.4, 4. Budapest II. kerület 3.2, 5. Újvidék kath. főgymnázium 4.0, 6. Kalocsa 5.0, 7. Érsekújvár 5.1, 8. Sopron ág. ev. 5.2, 9. Újvidék szerb 5.3, 10. Lőcsé 5.5 százalék.

Hogy az osztályozás szigorúsága vagy elnéző volta, továbbá az osztályok zsúfoltsága vagy normális megalkotása, végül a tanulók tehetségei és a tanárok módszere mily befolyással volt ezekre a számokra, azt persze nem lehet statisztikailag kimutatni.

Visszaemlékezés 1848 márcz. 15-re.

Irta és a debreczeni földműves iskola ünnepén felolvasta **Péterffy József.**

(Folyt és vége.)

Végül legyen béke, szabadság, egyetértés!

Ily hangulat mellett virrad föl felszabadult évek, a magyar nemzetre, márczius 15-e. Ezen nevezetes nap kora reggelen gyűlt össze a fővárosi ifjuság tanácskozni. A gyűlés első szónoka Jókai Mor tartott egy rövid, lelkesítő beszédet.

— Testvéreim! mondá Jókai — a pillanat, melyben élünk, komolyabb teendőkre szólít fel bennünket. Európa minden népe halad és boldogul, haladunk, boldogulunk kell nekünk is. Lexyon béke, szabadság, egyetértés. Követeljük jogainkat, melyeket tőlünk eddig elvonottak. Kívánjuk, hogy azok legyenek közöttünk mindenkiével. — Ezután felolvasta a 12 pontból álló proklamációt s azután így végző szavát: és ezen jogokat követelni tartozik a nemzet, bízva önérejében s az igaz ügy istenében.

A proklamáció egyes pontjait dörgő lelkesedéssel fogadta a halgatóság. A lelkesült csallapultával Petőfi Sándor állt fel szólásra s megszólalt a következő dal:

Talpra magyar, hí a haza!

A halgatóságot a rajongásig felvillanyozta a lángszavakkal elmondott szabad eskü, mely minden versszak után dörögve ismétlődött: »Rabok tovább nem leszünk.« Most a fellelkesült nép a seminarium térre ment, hol az orvos növendékek, bölcsészet és joghallgatók csatlakoztak a néphez. Itt Jókai

megint felolvasta a 12 pontot s Petőfi elszavalta a »Nemzeti dalt«, minek megtörténte után az 5000 főnyi tömeg a Hatvani utcába vonult Landerer és H. ckenast nyomdaja elé. Itt a vezető ifjuság felszólította a nyomdatulajdonost a »Proklamáció« és a »Nemzeti dal« kinyomtatására. A nyomdatulajdonos szabadelvű ember lévén, latszólág ellenkezést színellett, azonban odasugta egy ifjunak, hogy a nyomdát a nép foglalja le s ő akkor nem fog büntetést kapni, tekintettel arra, hogy erőszakkal hatoltak be. Minden így történt s a »szabadsajtó« termékei 1000 és 1000 példányban osztották szét, melyekből egy példány még aznap délelőttjen letétezt a nemzeti muzeumba örök emlékül. A sajtó felszabadult, de a gondolat szabadságának áldozatja Stancsics Mihály »Nepkönyve« és »Jozan ész« ez. munkáért a börténben van. De ha felszabadult a sajtó, rab legyen-e annak az apostola? Nem! az nem lehet, — mondá Petőfi — Fel Budára! Szabadítsuk ki a nép emberét Stancsicsot! A nép felment Budára s diadallal hozta ki börténéből Stancsicsot.

A tanulósg kifogta a lovakat a kocsiából melyben Stancsics ült s a kocsiat úgy húzták a fák világánál Pestre. Esti 8 órakor volt ez s a merre a néparadat ment, az ablakok ki voltak világítva. Öröm és lelkesedés közt hangzott fel: »Eljen a sajtószabadság! Eljen az egyenlőség!«

Mig a főváros népe és ifjusága a márcziusi napok hatása miatt örömben uszott, a pozsonyi országgyűlés a 12 pontban összefoglalt ohajtást jogerőssé tette. Törvénybe iktatta a jobbagység eltörlését, a nemesi kiváltságok megszünetését, a közteher viselést a szóliás és sajtószabadságot. Erdély egyesület Magyarországgal, — független felelős miniszteriumot, a képviselői országgyűlést, a nemzeti őrséget; szóval a magyar alkotmány újja alkotását s biztosítékait. E törvényeket V. Ferdinánd apr. 7-én szentesítette s az utolsó pozsonyi rendi országgyűlést ápril 11-en bezárta. Tehat a magyar nemzet egy kardesapas, egy csepp vér nélkül elérte azt, amit más népek forradalom, vagy azzal sem voltak képesek elérni. Sajnos, hogy később a mindentható kamarilla, a magyar nemzetet az önvédelmi harcba üzte. Eszembe jut Bethlen Gábor kora, melyben ezen esethez nagyon is hasonló mozzanatot találunk.

Midőn 1624-ben Bethlen fegyvere a szabadság bástyáit építette a császári család s több külföldi követ tanácsot ült, hogy a magyar nemzetnek adjanak-e szabadságot, vagy ne? A spanyol követ ura nevében azt a tanácsot adta, hogy: »ezen hitszegő nemzet gyökerestől irtassék ki.« Ez ellen azonban azt a megjegyzést tették, hogy a magyar vitéz nemzet s nem oly könnyű azzal elbánni. A spanyol követ pedig így folytatta: »Mindenek előtt a török pénzsomját ki kell elégíteni. Bethlent kegyvesztésbe hozni, azután ezen babérokra tejhátamú gubernátorokat kell tenni, kik hozassanak oly törvényeket, melynek nekik tetszik, a magyarok panaszkodni fognak, az urakodó mit se tudjon a gubernátorok kegytelenségéről, csak igérjen stb.

Igy volt ez 1848—49-ben is. V. Ferdinánd a szentesítés után 3 napra visszavonta a törvényeket s hogy a nemzet kiállítását ne halja meg — Ischbrukba küldte a kamarilla.

Jellacich pedig hatalmat kapott nemzetünk legizasára és ő rendes katonasággal felfegyverkezten megindult, de Moga az ujjoncaival megverte... és a magyar nemzet majdnem 2 éven át küzdött egyedül, elhagyottan, de dicsőséggel, mig vegre az orosz segítség megtört. Most aztán a reakció folytatta kötélt és golyóval a bakó munkáját. De jött neki is a kegyelem dőfés Königrátnél, mely megmutatta, hogy a szabad és nem az elnyomott magyar nemzetre van szüksége Ausztriának, ha elni akar. Így lett meg a kiegyezés, melyben megint visszaszerelte a nemzet szabadságát.

Örizzük meg e drága kincsét, ne feledjük azon küzdelmeket, melyek aran a nemzet alkotmányos szabadságot biztosította.

Tegyünk évről-évre márczius 15-én szent fogadást, hogy szívből, lélekkel munkálkodni fogunk hazánk jövőjén és semmi áldozattal nem riadunk vissza, hogy annak alkotmányos szabadságát megvédelmezzük, ha veszély fenyegeti. Tegyük mindent, amit tehetünk imadott hazánk és nemzetünkért:

»Lelkünket vezesse oly magasztos cél,
Mely földön, égben boldogjagot ad,
Mig ész alkotni, szív érezni képes.
Védjük, szeressük mindig a hazát.«

Debreczen, 98. III/14.

Az Első Takarékpénztár közgyűlése.

Debreczen, márcz. 22.

A helybeli pénzintézetek között korra, tekintélyre, forgalomra nézve legelső Debreczeni Első Takarékpénztár a legutolsó, mely múlt évi üzleti eredményéről beszámolt a részvényeseknek. Vasárnap tartotta évi rendes közgyűlést fenyves berendezésű saját tanácskozó termében, melynek legszöbök ékessége Ö Felsége a király nem rég festett életnagyságu képe.

A virágzó pénzintézet ezuttal is gazdag nyereséggel zárta le mult évi merlegét s részvényesei között 120000 forint oszt ki, melyből egy-egy részvényre 100 frt esik. Nem feledkezett meg a takarékpénztár a jötekonyságról sem. Helyománys böküzéssel az idén is másfelezer forintot juttat a nyereségből különféle emberbarati, kulturális és hazafias célokra.

A közgyűlésről tudósítók a következőket írja:

A közgyűlésen Szepessy Antal verér igazgató elnököt s Márton Imre vezette a jegyzőkönyvet. Negyven részvényes volt jelen 591 részvényt képviselve 506 szavazattal.

Hitelesíté-re Koszorus Lajost és Örmödy Lajost, a szavazatok szedésére pedig Komlóssy Dezsőt, Hufilész Kazmért és Tamássy Bélát kérték fel.

Az igazgatóság jelentésének bemutatása volt az első tárgy. Ez a jelentés is, mint általában véve az összes pénzintézetek mult évi jelentései, az 1897. év kedvezőül-n viszonyai miatt panaszokodik. A vála kozasi kody alahanyatlott s ennélfogva az elhelyezés nélkül maradt penzek szokatlan mértékben halmozódott fel. E körülményben leli magyarázatát azon jelenség, hogy bárha a takarékpénztár üzletkörenek agazataiban tetemes emelkedés mutatkozik, — e fejlődés nem tartott lépést a haszoneredmény, sőt mögötte maradt az 1896. evnek is. A vizlszámítolási üzlet csak a kamatiáb lejobb szállítással volt fenntartható. A betét-állomány erős gvarapodása, pedig az intézet olesó hitelesek fölhasználatlanul hagyását és a zaloglevelek kisebb mértékü elhelyezését vonta maga után.

Fizetés-képtelenségek a rendesen nagyobb mértékben fordultak ugyan elő, — de ezeknél az intézet csak kisebb összegekkel volt érdekelve.

A jelentés érdeme szerint emeli ki azon közgazdaságilag igen nagyfontosságu sikert, amelyet az új részvények kibocsátásánál befolyt felpénzek (azsiók) eddigi megadóztatásának megszünetése kieszközlésével ért el az intézet, midőn a közgazgatási bíróság I. sz. döntvényével a pénzügyi közgazgatási bíróság 30 sz. döntvényét a debreczeni első takarékpénztár felebbezése folytán megváltoztatta.

Az egyes üzletágak forgalmának ilusztrálására csak a legföbök adatokat emlíjük fel a jelentésből: a penztár forgalom megközelítette a negyven millió forintot. A betét állomány az előző évhez képest több mint félmillióval szaporodott s 5123 könyvecskén 7.223.750 forint tesz. A váltótárcaiban 8438 drb. váltó volt 4.047.593 frt értékben. A kézi zalogra adott kölcsönök száma 2465, összege pedig 2.884.841 frt, melynél közel 400000 frt a növekedés. A zalogleveles kölcsönök összege

888000 frt, melynek biztosítékul 2,800.000 frt értékű ingatlan volt lekötve.
A múlt évi üzleti eredmény 147900 frt 14 kr s az 1806-ról előre hozott összeggel együtt 149177 frt 64 kr. áll a közgyűlés rendelkezésére.

Ennek felosztására nézve a következő javaslatot tette az igazgatóság:

Fordítottassék: 1. Tartaléktöke emelésére 8000 frt, 2. Nyugdíj alapítvány emelésére 4000 frt, 3. Igazgatóság jutalékul, a tiszta nyereségnek 6%-a 147,900 frt 14 kr. után 8,874 frt, 4. Vezérigazgató jutalékul a tiszta nyereségnek 1%-a 147,900 frt 14 kr. után 1,479 frt, 5. Tisztviselők jutalékul, a tiszta nyereségnek 2 1/2 %-a 147,900 frt 14 kr. után 3,697 frt 50 kr, 6. Osztalékul a részvényeseknek, részvényenként 100 frtjával 120,000 frt, 7. Adakozásokra 1,350 frt, a fentmaradó 1,777 frt 11 kr. pedig az 1898 évre előrevitessék. Együtt mint fent: 149,177 frt 61 kr.

Minden egyes részvény után osztalékul 100 frt esik, melyet már a mai naptól fogva fizetnek ki.

Az adakozásra javasolt 1350 frt felosztásán kívül szőlő még a jelentős a most már 15,543 frt 75 kr-ra növekedett közművelődési alapítvány, valamint a szeretetházi alapítvány kamatainak kiadásáról és Nagy Mihály változó pénztárnok nyugdíjaztatásáról.

A felügyelő bizottság az igazgatóság jelentését és javaslatát elfogadásra ajánlván, azokat a közgyűlés csakugyan egyhangulag elfogadta s Koszorus Lajos indítványára az igazgatóságnak, felügyelő bizottságnak és tisztviselőknök, Lukács Armin indítványára külön dr. Tüdös János jogtanácsosnak jegyzőkönyvileg köszönetet szavazott meg.

Mielőtt tudósításunkat befejeznök, nem lesz érdektelen fölemlitenünk, hogy az intézet múlt évi nyers jövedelme 577,157 frt volt, ebben a kamatbevételek 415,577, értékpapírok jövedelme 26,074, ingatlanok jövedelme 20,604 frttal szerepel. A kiadás ugyancsak 577,157 frt. Csúpan betéti kamatokra 303,291 frt esik fenti fizetések ez illetménye 28,795 frt, a tőke 4,570 frtra rugtak; az üzleti költségek 11,361 frtot tettek, — 10,639 frtot leirtak, — 149,177 frt pedig a nyereség. — A mérleg szerint 10,590,345 frt az intézet vagyona; ugyanannyi a teher, melynek főbb tételei: 600,000 frt részvénytőke, 1,138,203 frt tartaléktőke, — 7,241,991 frt betétek, 435,368 frt vis-z. leszámított váltók, 889,100 frt 4 1/2 %-os kibocsátott záloglevelek.

Végül a felügyelő bizottság díjazását tekintve 400 frtről 500 frtra emelték s felügyelő bizottság rendes tagjainak: Kardos Lászlót, Kocz Elemet és dr. Nagy Lajost (régiek) pottagjainak dr. Sarváry Gyulát és Szszina Lajost választották meg.

KÖZGAZDASÁG

Sertés vásár.

márc. 21.

Köbányai sertéspiacz. Szerbiai: Nehéz páronként 320 kilogrammon feüli súlyban 57—58 krajczár, közép (pkint 251—329 — kilogramm súlyban) 57—58 krajczár. Könnyű (páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban) 56—57 krajczár.

Sertéslétszám: 1898. évi márc. 17-én napján volt készlet 24,800 darab, 1897 márc. hónap 18-ik felhajtott 468 drb, 1897 márc.

hónap 18-ik napján elszállított 458 darab 1897 márc. hó 19-ik napjára maradt készletben 24,810 darab. — A hizott sertés üzletirányzata változatlan.

Budapesti gabonatözsde

márc. 21.

A készárúüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Buza	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági ó	76	—00—00	80	00.00—00.
»	77	—00—00	81	00.00—00.0
»	78	—00—00	82	—0—0.
Tiszavidéki ó	79	—00—00	—	13.45—13.50
»	76	12.90	12.95	80
»	77	13.05	13.15	81
»	78	13.20	13.30	82
Festvidéki ó	78	13.20	13.30	82
»	79	13.35	13.40	—
»	79	12.85	12.90	80
Fehérmegyei ó	76	13.00	13.10	81
»	78	13.10	13.15	82
»	79	13.30	13.35	—
Bácskai ó	76	12.85	13.00	80
»	77	13.10	13.20	81
»	78	13.25	13.35	82
Észak magy	78	—	—	80
»	79	—	—	81

	Min. hekt. ben	Ar kilogram
Rozs elsőrendű	uj 70—72	8.80 8.85
» másodrendű	»	8.70 8.70
Árpa takarmánynak	» 60—62	6.50 6.80
» égetni való	» 62—64	7.00 7.50
» serfőzdei	» 64—66	8.— 9.50
Zab	» 39—41	6.45 6.80
Tengeri bánsági	»	5.20 5.25
» más nemű	»	5.15 5.20
Repce bánsági	»	12.50 13.25

CSARNOK.

Epizódok Zsiga barátom életéből.

— Humoreszk. —

Irta: **Viski Böske.**

(Folytatás.)

De fadjalom: Malika mindig az ilyen szerencsés perczeidben volt tavol, ekképen szerencsétlenre teve azokat Te azon igaz baráti tanácsomat sem találdt soha megfogadásra méltónak, hogy használd már fel a Malika legközelebbi felad hajló kedélyét, tudniillik, a mikor nem te ülsz a sarokban a sántakutyát dudorászni, és ragadd meg vegre az imádtott kezeck-ket és vadd be neki forró érzelmeidet s egyszermind azok jutalmául kérd meg az isteni kacsókat.

De te, amint mondom: sohasem fogadtad meg az én, mindig csak javadat célzó, jó tanácsaimat. Ugy látszik, rád nevezve kellemesebb dolog volt a sánt-kutya nótázása ott a sarokban, hanem a mint én elég szerencsés valem megjósolni, ha sikertelenül is: egyszer Malivay ur hogy-hogy nem, de elfelejtett a Malika szeméinek mélységes tengerében anynyira elmerülni, hogy se halljon s lásson és figyelni kezdeit a te sarokbeli mormogásodra.

Megkaptam abból a füleit egyetlen, talán a kellettael kissé hangosabban kipottyantott szó. Az pedig már csak a te hagyományos pechednek tudható be, hogy ez a szó éppen a »kutyának« volt.

Az pedig igen valószínűnek látszik, hogy Malivay ur már hallhatott valamit a sántakutyáról is, valami úgynevezett jóakarójától,

különben csak nem fortyant volna fel ilyesforma kérdéssel:

— Kit méltóztatik a kutya czimmet meg-tisztelni?

Nosza, bezzeg bántad most, kedves Zsiga barátom, hogy meg nem fogadtad az én jó tanácsomat! Akkora zavarba jöttél, mintha legalább is a király ő felsége állott volna előtted e kérdéssel és csak annyit tudtál hebegni nagy kinodban, hogy:

— Ne — nem tudom! — mire mi sem természetesebb, minthogy Malivay gurrul vérszemét kapattal, annál is inkább, mert ime alkalom kínálkozott neki kettőt ny rui egy csapással Először: bátor fellépéssel a Malika ingadozó szivecskéjét állandóan magafelé fordítani; másodsor pedig téged, szegény Zsiga barátom, lerázni a nyakáról, vagyha jobban tetszik: kiütni a nyeregből. Elkezdte hat oly nagy hangon, mely legközelebbi rokonságban állott a kiabáláshoz:

— De igenis: tudja az ur és én követelem, hogy rögtön nevezze meg az illető urat, ellenkező esetben tudni fogom hogy én ram vonatkozik azon becsületsértő állati név en kihivom önt párbajra!

Nem is merek rágondolni, hogy micsoda újabb ostobaságot mondtal, vagy tettel volna, kedves barátom, ha szerencsére Malivay ur fenttisztelet mértékű hangja be nem csalja a konyhából a mamát, hol éppen egy ifjan kimult baromfi földi maradványait igyekezett paprikasan és tejfellel kisütni.

A dicső hölgy oda állott a hátad megé (miután a belepés pillanatában felfogta a helyzet mibenletét) és sugta neked: »mondja bátran, hogy ő az az ur. Ne féljen a párbajtól. Gondolja meg, hogy Malikát halalosan magába fogja belondítani egy kis párbajbeli karczólással! Ez győzött, kedves Zsiga barátom.

Felugrottál, kidülesztetted a meledet, előrangtad a manzsetadat, egyet húztal a béka-zöld nyakkendőddön és végül a lehető legharciasabb pózan igazítva magadat, való-ságos kiabáló hangon adtad tudtára Malivay urnak.

— Ha éppen kíváncsi, megmondhatom, hogy jól sejtett: őn az, uram!

— Hah, azért meglakolsz! dörgé egy szindarabból ellesett hangon és pathoszzsal Malivay ur. És miután időközben eszébe jutott, hogy ny esetben egy pofleves igen helyén való dolog — sietett azt a nyakad köze szólni, mire te a falvak esve, az ekképen megilletett testrészedre szorított tenyérrel nyögted:

— Ezt csak vér moshatja le! — azzal dicséretre méltó ügyességgel adtad vissza a kölesönt anyai elteressel, hogy az üres a Malivay ur orrmányát volt szerencsés megtisztelni.

— Gyilkos! ordítá az, kék és sárga csikos zsebbeljébe fogva fel költői vere csepegeset.

Mire te kijelentetted, hogy ambátor már folyt ugyan vér, de mindazonáltal rendelkezése állasz ott és a mikor csak akarja. — Azzal meghajtottad magadat, büszke önelégteliséggel tapasztalva a Malika csodáló és egyszermind szerelmes pillantását saját magadon, kihátráltál a szobából, nem tartván érdemesnek tanuja lenni, hogyan mos-a vetélytársad a drága és sérült testrészt egy labor vízben.

(Folyt. köv.)

valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, esikós, kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín s árnyalatban stb.)

Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen s házhoz szállítva.

Minták postafordultával.

Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. Magyar levelezés.

Henneberg G. selyemgyárai, Zürichben,

(cs. és kir. udvari szállító).

MENYASSZONYRUHA-SELYEM 65 krtól

14 frt 65 krig méterenként — saját gyáraimból —

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Részvények, szelvények, elsőbbségi kötvények, értékpapírok, évi jelentések, zárszámadások, rovatos iverk, tabellák.

Gyászjelentések.

Hangverseny műsorok. Menü kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Különlegességek kitünő magyarsággal helyesen kiállított **ÉTLAPOKBAN.**

Pinczershámlák bor és sör czimkéik.

Napilapok, hetilapok, szaklapok, képes folyóiratok előállítása

diszes, pontos és jutányos kivitelben. Ezek szétküldése (expediálva.)

Bármily terjedelmű regények, elbeszélések, költemények, tudományos és szakmunkák előállítása.

Névjegyek 50 krtól kezdve.

A „Debreczen” kiadóhivatala.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben a főpostával szemben.